

MARGINAALI

Jyväskylän yliopiston journalistiikan opiskelijoiden kurssilehti
Syksy 2010

Lehdessä
myös

**Käsi kädessä oleminen
vaatii rohkeutta.**

Homous ei ole yliopistomaailmassa enää tabu, mutta herättää yhä ennakkoluuloja. Monet homoseksuaalit opiskelijat kokevat, että heitä kohdellaan enemmän stereotyyppien edustajina kuin omana itsenään.

– Ennakkoluulot ovat niin piilossa rakenteen sisällä, että niihin on vaikea puuttua, eräs opiskelija kuvailee.

Sivu 7

Jyväskylän yliopiston opiskelija **Petteri Peitso**, 23, näkee maailmasta vain pienen pisteen kerrallaan. Se ei silti estä häntä opiskelemasta tai tavoittelemasta paralympiamitalia.

Sivu 8

Eri oppiaineiden opiskelijoille suodaan Jyväskylän yliopistossa kovin eri määrä vapautta ja vastuuta. Osa opiskelijoista pääsee päättämään opinnoistaan miltei omatoimisesti, kun toisten puolesta suunnitellut on tehty jo silloin, kun yliopiston hyväksymiskirje kolahtaa postiluukusta.

Sivu 3

Opiskelija joutuu jonottamaan mielenterveyspalveluihin pahimmillaan kuukausikaupalla. Jonot ovat pitkät, mutta mieltään voi onneksi keventää muuallakin. Apua voi saada vaikkapa internetistä, oppilaspastorin luota – tai ihan vain hengaillemalla Kor-tepohjassa.

Sivu 4

Sanottua

**”Toivottujen
joulubonusten sijaan
tulikin risuja.”**

Sivu 2

**”Toisin sanoen: ne,
jotka tarvitsevat
apua, eivät sitä
saa.”**

Sivu 5

**”Mahtaa
selkäkarvoitus olla
todella pystyssä.”**

Sivu 6

Päivä pyörätuolissa

NIKO VARTIAINEN

Yliopiston kirjaston rampin nouseminen pyörätuolin kanssa vaatii voimia.

JAANA KIVI
Kuinka haastavaa on opiskelijan arki silloin, kun elämää rajoittaa fyysinen vamma ja liikkuminen tapahtuu pyörätuolin avulla? Fyysinen rajoite ei teoriassa saisi estää kenenkään

opiskelua. Vammaispalvelulaki takaa pyörätuoliopiskelijalle oikeuden opiskelumatkojen kuljetuspalveluihin sekä henkilökohtaiseen avustajaan. Palveluista huolimatta arki voi pyörätuolin kanssa

kuitenkin olla haasteellista. Jyväskylän yliopistorakennuksissa on entisöinnistä huolimatta ongelmakohtia, joita ei yksinkertaisesti voi korjata.

Marginaalin toimittaja kävi testaamassa, miltä tuntuu

viettää päivä pyörätuolissa yliopisto-opiskelijana. Testi paljasti, että pyörän varassa pienetkin haasteet kasvavat suuriksi. Kiire ja tungos vaikeuttavat kampeksella liikkumista entisestään. Esimerkiksi kirjaston jyrk-

kä ramppi osoittautui lähes ylitytettäväksi haasteeksi. Pyörätuoli karsi pois myös mahdollisia ruokailupaikkoja, ja osa luentosaleista oli tuolin ulottumattomissa.

Sivu 6

Pänttäystä kiven sisässä

Aseistakieltäytyjäläilön mukaan varusmiespalveluksesta kieltäytyy 40–80 henkilöä joka vuosi. Moni heistä opiskelee vankeusrangaistuksensa aikana, mikä voi jopa joututtaa valmistumista. Kuvamanipulaatio. Kuvan henkilö ei liity juttuun.

NIKO VARTIAINEN

Työuria halutaan pidentää molemmista päistä. Suuret ikäluokat jäävät eläkkeelle lähivuosina ja työelämään halutaan lisätä veronmaksajia heidän tilalleen. Nuoret halutaan opiskelemaan ja valmistumaan entistä varhaisemmin.

Asepalvelus lykkää miesten – ja joidenkin naisten – opintojen aloittamista. Jotkut esittävät ratkaisuksi opintopisteiden myöntämistä armeijan johtajakoulutuksesta. Jotkut päättävät tehdä gradunsa siviilipalveluksen aikana.

Kuopiolainen **Allan Seuri** valitsi toisin. Hän aloitti kolme vuotta sitten kansantaloustieteen opin-

not Tampereen yliopistossa ja aikoo valmistua ensi keväänä. Tuona aikana hän ehti käydä myös puoli vuotta vankilassa kärsimässä rangaistuksen totaalkieltäytymisestä. Vapautuessaan hänellä oli 45 opintopistettä lisää rekisterissä.

Nyt kahden vuoden takainen vankila-aika tuntuu Seurista kaukaiselta. Ajasta ei ole kauheasti muistikuvia.

– Ehkä ne tulevat sitten vuosien päästä vainoamaan, nuori mies naurahattaa.

– Tämä ratkaisu oli kuitenkin paras mahdollinen.

Sivu 8

Pääkirjoitus

TUULI KORPELA

Ahdasmielisyyden aika on ohi. Loke-roimme liian usein niin itsemme kuin opiskelijatoverimme laatikoihin, joissa

kunnon opiskelijan tulisi pysyä. Lehtemme Marginaali haluaa murtaa näitä käsityksiä. Tahdomme kysyä, onko normaalia opiskelijaa olemassakaan, vai onko se vain mielikuvituksemme ja ihanteidemme tuotetta.

Haluamme avartaa näkökenttäämme ja nähdä erilaisuuden tavallisena. Jokainen opiskelija tulee omasta taustastaan, ja on väärin olettaa, että yliopisto sulattaisi kaikki yhdeksi massaksi. Ei ole olemassa tiettyä standardia, johon jokaisen opiskelijan tulisi mahtua.

Haluamme välittää viestin, että jokainen opiskelija on erityinen omalla itsenään. Vammaisuus, yksinäisyys, perhe, seksuaalinen suuntautuminen, mielenterveysongelmat

tai pyörätuoli eivät saisi haitata opiskelua tai sosiaalisia suhteita. Jokainen on arvokas omista lähtökohdistaan, eikä kukaan saisi tulla vierestä neuvomaan, millainen toisen pitää olla. Suvaitsevaisuus on nykyään kova sana, mutta onko sekin vain katsomista ylhäältä alas? Ollaan mieluummin samalla tasolla, ihmisiä ihmisille.

Lehtemme haluaa myös kannustaa taistelemaan omien etujensa puolesta ja ponnistelemaan kohti unelmia. Jos on tarpeeksi sinnikäs, ei näkövamma estä yliopisto-opiskelua tai olympiamitalin tavoittelua. Maisterin paperit voi hankkia myös rullatuolissa istuen tai pienen lapsen yksinhuoltajana. Omista oikeuksista kannattaa ja täytyy pitää kiinni. YTHS:n mielenterveyspalveluiden jonot ovat uuvuttavan pitkiä, mutta apua on yritettävä saada, kun siihen on tarvetta.

Haastamme myös yliopistoa pitämään parempaa huolta opiskelijoistaan. Terveystuonon jonot on saatava lyhenemään ja jatkuvat sisäilmaongelmat on korjattava.

Jos yliopiston rakennuksista noin 80 prosenttia kärsii sisäilmaongelmista, on koko järjestelmä kirjaimellisesti homeessa. Onko järkeä kouluttaa opiskelijoita sairauslomalle? Haluamme olla edistämässä opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia ja tasapuolista kohtelua. Tämän tulisi päteä myös eri tiedekuntien käytännöissä, joiden välillä on usein suuriakin eroja.

Toivottavasti lehtemme välittää sinulle, että erilaisuus on rikkaus. Ollaan rohkeasti persoonallisia ja annetaan se mahdollisuus myös toisille. Kukapa haluaisikaan olla tavallinen mattimeikälinen kun on mahdollisuus olla erityinen ja sellaisenaan valloittava? Antoisia lukuhetkiä!

Tuuli Korpela

Tuntematon Potilas

Hullun köyhää

Valitettavan suuri on silti se opiskelijajoukko, jolle pahoinvointi ei ole dagnefter vaan dag in och dag ut, päivästä päivään.

Kaiken päälle opiskelu on työtä, josta maksetaan perkeleen huonosti - alle kaikkien vähimmäispalkkojen. Eduskunta päätti marraskuussa, ettei opintotukeen ole luvassa indeksikorotusta. Toivottujen joulubonusten sijaan tulikin risuja. Tuhmat opiskelijat.

Onneksi kaupungin, kampuksen ja anniskeluravintoloiden palvelut liikkuvat

sentään opiskelijaystävällisissä hinnoissa. Jotain rabattia irtoaa sieltä täältä, vaikka alennukset ovatkin kortilla. Eikä ahdistuneitakaan ole tässä suhteessa unohdettu. YTHS:n mielenterveyspalveluillakin on ikioma happy hour: arkisin kello yhdeksästä kymmeneen, ajanvaraus ensikäynnille. Silloin sopii soitella!

Tiukassa, tunnin aikamarginaaliin ahdetussa ajanvarauspalvelussakin on toisaalta ideaa. Ainakin se kannustaa heräämään ajoissa - myöhemmin kun ei välttämättä enää jaksaa.

Ajavarauksen rinnalla puhelinoperaattoreiden asiakaspalvelu pimpelipomjonotusmusiikkeineen alkaa vaikuttaa suorastaan erinomaiselta. YTHS:n luurin päässä vastaus kun on parhaimmillaankin: olette jonossa. Arvioitu jonotusaika iästä riippuen kolmesta kuuteen kuukautta.

Pimpelipom. Hulluksihan siinä tulee.

Pikkujoulukausi on täydessä käynnissä. Kinkereissä tulee monesti oltua melkoinen tonttu, mikä sitten tuntuu etenkin aamuisin. Näinä aikoina opiskelijoiden ja koko väestön pahoinvointi lisääntyykin dramaattisesti. Usein rohdoksi riittää korjaussarja - saatavana lähikaupasta ilman reseptiä.

MARGINAALI	
Päätoimittaja	MINNA TAINEN
Varapäätoimittaja	MAIJA KIVELÄ
Toimituspäällikkö	HEINI HUHTINEN
Ulkoasuvastaava	MARJAANA LAHOLA
Toimitussihteerit	JOHANNES PALMGREN LAURA SAARINEN JUKKA TÖRMÄNEN
Kuvatuottaja	NIKO VARTIAINEN
Graafikko	KERTTU HEIKURA
Kuvaaja	NINA KOLEHMAINEN
Toimittajat	SIRKKU AALTO HEIDI SHARMA ANNIINA SAHI JAANA KIVI TUULI KORPELA
JOURNALISTIIKAN KURSSEITYÖ 2010 JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO VIESTINTÄTIETEIDEN LAITOS	
Opettajat	TAPANI HUOVILA PÄIVI KANTONEN TIINA KASI
Painopaikka	KARITEAM 2010

Gallup Millaisia kokemuksia sinulla on YTHS:n terveydenhoitopalveluista?

Sanna Ahokas, 24 vuotta, suomen kieli

Arvostan erittäin paljon sitä, että meille järjestetään tällaisia palveluja. Soisin ammattikorkeakouluopiskelijoille vastaavanlaisen systeemin. Pienistä puutteista huolimatta homma toimii hyvin. Mielenterveyspalveluissa jonotusaika on kuulemma erityisen pitkä. Mielestäni psyykkiseen hyvinvointiin pitäisi panostaa juuri tässä vaiheessa, koska opiskeluvuodet ovat suurten muutosten aikaa ja ihmiset jäävät helposti yksin.

Pernilla Jansson, 21 vuotta, liikuntapedagogiikka

YTHS:n palvelutarjonta on hyvä, mutta jonot ovat turhan pitkiä. Jouduin odottamaan olkapää tutkimuksiin pääsyä keväästä pitkälle syksyyn. Leikkaus on vielä edessäpäin. Gynekologille jonotin kolme kuukautta, sillä aikani peruttiin kahteen kertaan. YTHS toimii täällä Jyväskylässä paremmin kuin Helsingissä. On kätevää, että saman katon alta saa monenlaisia palveluita.

Suvi Korhonen, 25 vuotta, suomen kieli

Olen käyttänyt YTHS:n palveluja melko aktiivisesti, ja kaikki on toiminut varsin hyvin. Olen kuullut kavereilta, että mielenterveyspuolelle on kamala jono. Vastaanotolle on hankala päästä, ja soittoajankin saamisessa saattaa mennä kuukausi. Tuona aikana ehtii tapahtua paljon. YTHS:n henkilökunta on pääosin ammattitaitoista, mutta eräs yleislääkäri suhtautuu asiakkaisiinsa todella inhottavasti. Hän saattaa laittaa vaivan kuin vaivan ylipainon piikkiin.

Ilkka Toikkanen, 22 vuotta, journalistiikka

Minulla on erittäin hyviä kokemuksia YTHS:n palveluista. Hoitoon pääsee nopeasti, jos vain uskottelee, että tämä on nyt kiireellistä. Henkilökunta on pääosin ystävällistä, tosin eräs lääkäri on erittäin törkeä etenkin naisille. Hänellä on tapana syyttää muun muassa liioittelusta. Olen kuullut, että mielenterveyspuolella homma ei aina toimi, mutta minulla ei ole omakohtaisia kokemuksia.

Matti Kinnunen, 23 vuotta, yhteiskuntapolitiikka

Kokemukseni ovat ihan positiivisia, olen tosin käynyt vain hammaslääkärissä. Alkutarkastukseen pääsyä joutui odottamaan pitkään, mutta sitten homma alkoi luistaa. Myös kaverini ovat olleet tyytyväisiä palveluihin. Aion jatkosakin hakeutua hoitoon YTHS:n kautta, ellei kohdalleni satu jostain todella kiireellistä.

TEKSTI: ANNIINA SAHI
KUVAT: JAANA KIVI

Esteettömyys ei toteudu yliopistolla

Jyväskylän yliopistossa ei ole riittävästi esteettömiä työympäristöjä. Tämä vaikeuttaa fyysisesti rajoituneiden opiskelijoiden opiskelua huomattavasti. Laitoksilla ei ole resursseja ja velvoitteita järjestää erityistä työpistettä jokaiselle tarvitsevalle.

Jyväskylän kaupungin vammaisasiamiehen **Veikko Paanasen** mukaan ongelma on pahin opiskelija-asunnoissa, joissa esteettömyyttä ei ole rakennusvaiheessa huomioitu lainkaan.

– Myös kampusalueen vanhat, Alvar Aallon suunnittelemaat rakennukset ovat ongelmallisia ja epäkäytännöllisiä entisöinnin jälkeenkin, kertoo Paananen.

Abiturientteja yliopistoon entiseen malliin

Suoraan lukiosta Jyväskylän yliopistoon tulleiden opiskelijoiden määrä on pysynyt ennallaan viime vuoteen nähden. Jyväskylän yliopistossa syyskuussa aloittaneista opiskelijoista 32 prosenttia on suorittanut ylioppilastutkinnon tänä keväänä.

Prosenttilukemat eri suomalaisyliopistojen kesken eivät juuri vaihteile, sillä esimerkiksi Helsingin ja Turun yliopistoissa myös noin kolmasosa uusista opiskelijoista on tuoreita ylioppilaita.

Suomalaisnuoret aloittavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa keskimäärin 21-vuotiaina.

Suomi houkuttaa ulkomaalaisia opiskelijoita

Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä suomalaisissa korkeakouluissa on yli kaksinkertaistunut tällä vuosikymmenellä.

Eurooppalaisten opiskelijoiden määrä on vähentynyt, mutta vastaavasti aasialaisten ja afrikkalaisten opiskelijoiden määrä on selvästi noussut.

– Yksi syy ulkomaalaisten opiskelijoiden kasvavaan määrään on varmasti se, että korkeakoulut ovat lisänneet englanninkielisiä ohjelmia ja mahdollisten opiskelupaikkojen määrä on moninkertaistunut, arvelee kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus CIMO:n korkeakouluyhteistyön vastaava asiantuntija **Anni Kallio**.

Monet ammattikorkeakoulut myös järjestävät pääsykokeita ulkomailla.

Vapauden rajat vaihtelevat

Yhteiskuntapolitiikan opiskelija Heidi Lehtonen saa suunnitella lukujärjestyksensä pitkälti omilla ehdoillaan.

Yliopiston oppiaineet mukautuvat eri tavoin opiskelijan tarpeisiin ja toiveisiin.

MINNA TIAINEN

– Olen ollut yllättynyt, kuinka paljon yliopistolla vaaditaan läsnäoloa, kolmannen vuoden journalistiikan opiskelija **Anniina Korpela** toteaa.

Akateemisesta vapaudesta pääsee yliopistolla nauttimaan vaihtelevasti. Siinä missä opiskelijoilta toisaalla vaaditaan lähinnä ilmestymistä tenttiin, toisaalla pelkästään välttämättömien kurssien aika-aulujen yhteen sovittaminen voi tuntua taistelulta tuulimyllyjä vastaan.

Selkeä esimerkki koulumaisesta järjestelmästä on journalistiikan oppiaine, jossa etenkin opintojen alkuvaiheen kurssit pitää käydä oman vuosikurssin kanssa, ennalta määrätysjärjestyksessä. Valmiista suunnitelmasta poikkeaviin suhtaudutaan usein nuivasti ja poissaoloja sallitaan vähän.

– Fuksivuonna uutistyon kurssin arvosanani laski, kun olin yhden mukana tärkeän kerran poissa, Korpela muistelee.

Toisella puolella yliopistoa akateeminen vapaus on puolestaan arvossaan. Esimerkiksi yhteiskuntapolitiikan oppiaineessa kurssijärjestyksen voi vali-

ta melko vapaasti, ja suuri osa opetuksesta on massaluentoja, joilla läsnäolo on vapaaehtoista. Opintoasiainpäällikkö **Maija Pöyhösen** mukaan periaatteellistakin suosituksesta voidaan joustaa, ja kursseja on mahdollista suorittaa esimerkiksi kirjoittamalla essee.

Historia ja käytäntö

Erilaisten järjestelmien taustalla ovat niin tottumukset kuin oppiaineiden luonteetkin. Yhteiskuntapolitiikalla toimintatavat ovat muotoutuneet historian saatossa; journalistiikalla opetuksen käytännölläheisyys määrää tahdin.

– En näe, miten tämä voisi olla ei-koulumaista, koska tämä on epätavallinen aine. Harjoituksissa on paljon hands-on-tekemistä, eikä käy, että ihmiset tulevat silloin kun huvittaa, journalistiikan professori **Raimo Salokangas** toteaa.

Vaikka Tourulan käytäviltä kuuluu välillä valitusta, ainakin Korpela sanoo myös ymmärtävänsä tiukkaa kuria. Vapauteen tottuneille puolestaan jo muutamat tiukemmin kontrolloidut kurssit voivat tuntua vastenmielisiltä.

– Pienryhmätapaamisia ei sitten kaipaa yhtään lisää, neljännen vuoden yhteiskuntapolitiikan

opiskelija **Heidi Lehtonen** naurahtaa.

Molemmat puolet

Molemmissa järjestelmissä on heikot kohtansa. Journalistiikalla etenkin päällekkäiset ja viikoittain vaihteleviin aikoihin pidettävät luennot aiheuttavat opiskelijoille harmaita hiuksia, kun tunneilta ei kuitenkaan saisi olla poissa.

Salokankaan mukaan ongelmien takana on lukujärjestyksen teon vaikeus.

– Se on oikeaa palapeliä aina, hän kuvailee. Työtä helpottaa kuitenkin se, että monilla opettajilla on tietyt vakiintuneet ajat, jolloin he ovat tottuneet pitämään tuntejaan.

Joustavammassa ympäristössä ongelmat ovat toisenlaisia. Kun laiskuudesta ei sakoteta, houkutus jättää välistä useitakin luentoja voi olla suuri.

– Ja silloin saattaa lopulta jättää pois koko kurssin, Lehtonen tunnustaa.

Eri puolilla yliopistoa opiskellaan lopulta silti melko samalla tavoin. Periaatteellisesta vapaudesta huolimatta tentissä on kuitenkin aina mukavampaa, kun on jaksanut istua luennoilla. Toisaalta tiukatkaan ohjenuorat eivät pysty kahlitsemaan arjen sattumanvaraisuutta; opiskelijat sairastavat, matkustavat ja käyvät töissä oppiaineiden suunnitelmista huolimatta.

– Kyllä käytännössä myös joustetaan, Salokangas vakuuttaa.

Nenä kirjassa, vauva kainalossa

Opiskelun ja vanhemmuuden yhdistäminen on rankkaa mutta antoisaa.

TUULI KORPELA

Luennoille juokseminen jättivatsan kanssa ja tenttejä edeltävät valvotut yöt eivät houkuttele monia. Silti noin kymmenesosalla yliopisto- ja AMK-opiskelijoista on lapsia. Määrä on kasvanut 2000-luvun aikana, mutta ensisynnyttäjien keski-ikä hipoo yhä kolmeakymmentä. Syyt lasten lykkäämiseen liittyvät yleensä rahatilanteeseen ja paineisiin valmistumisesta.

Pienen Jose-pojan äiti, parikymppinen **Ida Virtanen** ei suunnitellut sotkevan lasta opiskeluihin,

mutta raskaudesta ei antanut armoa.

– Kävin lukiota ja asuin vanhempien luona. Jälkiehkäisy pilleri oli pettänyt, joten uutinen oli todellinen pommi.

Yksinhuoltajan arki

Kaverit povasivat surkeaa tulevaisuutta, mutta Virtanen oli päättäväinen, vaikka edessä häämöitti vaativa arki yksinhuoltajana.

– Aloin heti järjestää asioita lapsen tuloa varten. En edes harkinnut aborttia.

Tuore äiti haaveili yliopistosta ja pääsikin sisään lukemaan aikuiskasvatusta. Josen myötä vapaa-ai-ka on karissut minimiin

ja railakas opiskelijaelämä jäänyt.

– Vaikka omaa tilaa välillä kaipaa, tuo lapsi kuitenkin sisältöä elämään, virkkoo Virtanen ja nostaa hyväntuulisen pikkumiehen syliinsä.

Myös suorituspainee opiskelun suhteen ovat perheen myötä kaikonneet.

– Riittää, että opiskelusta tulee merkinnät ja saan valmistuttuani työn, jolla voin mahdollistaa Joselle kerran kesässä käynnin Särkänniemessä, Virtanen tokaisee.

Asenne ratkaisee

Virtanen on monien muiden tavoin kokenut opiskelun hyvänä vastapaino-

Jose-pojan äiti Ida Virtanen opiskelee aikuiskasvatusta.

na kodin lapsikarusellille. Vauvoista haaveileville hän vakuuttaa, ettei opiskelu ole mikään este vanhemmuudelle.

Tulevia isä ja äitejä Kuokkalan äitiysneuvolassa opastava terveydenhoitaja **Seija Lukkarinen** on

huomannut, etteivät ulkoiset seikat yleensä ratkaise kykyä olla hyvä vanhempi.

– Kyse on asenteesta, halusta ja omasta kypsyydestä. Tärkeintä on, että lapsi saa turvalliset puitteet, eikä siinä ikä tai asema paljon paina.

Syömishäiriöt kiusaavat naisopiskelijoita

Korkeakouluopiskelijoiden terveystutkimuksen (2008) mukaan jopa kymmenesosalla nuorista naisista on esiintynyt syömishäiriöön viittaavia oireita. Miehistä sen sijaan vain kolme prosenttia suhtautuu ruokaan normaalista poikkeavalla tavalla.

Useampi kuin joka viides nainen ilmoitti kärsineensä murrosiässä jonkinasteisesta syömishäiriöstä. Heistä vain pieni osa (16 %) oli saanut apua ongelmiinsa.

Kolmasosa naisista kertoi laihduttaneensa jossakin elämänsä vaiheessa. Painonpudotus oli riistä-

tynyt hallitsemattomaksi noin joka kymmenennellä. Viikoittaista ahmimista esiintyi kuudella prosentilla naisista ja kolmella prosentilla miehistä.

Syömiseen liittyvät ongelmat olivat yhtä yleisiä eri koulutusasteilla ja samankaltaisia kuin vuosina 2000 ja 2004 tehdyissä tutkimuksissa.

Terveystutkimuksen kohdejoukkona olivat alle 35-vuotiaat perustutkintoa suorittavat suomalaiset yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijat. Kyselyyn vastasi lähes 10 000 opiskelijaa.

Harvalle työttömyystukea yliopistossa

Jyväskylässä on huomattavasti vaikeampi saada työttömyyskorvaustukea yliopisto-opintoihin kuin ammattikorkeakoulussa suoritettaviin tutkintoihin. Syyksi Jyväskylän työ- ja elinkeinotoimisto arvioi alueen korkeakoulutettujen työttömyyden.

Luvan työttömyyskorvauksella opiskeluun myöntää Jyväskylän työ- ja elinkeinotoimisto, joka arvioi jokaisen hakijan koulutus-tarpeen erikseen. Päätöksessä arvioidaan, kuinka paljon opinnot auttavat luvanhakijaa työllistymään ja kuinka paljon alueella on kysyntää alan ammattilaisille.

Jyväskyläläinen **Lea Lundell** jätti kokonaan hakematta lupaa yliopisto-

opintoihinsa, kun kuuli yleisestä lupatilanteesta.

- Minulle kerrottiin, että Jyväskylän yliopistossa opiskeleville ei ole kovin helposti myönnetty lupia alueen työllisyystilanteen vuoksi. Alan pitäisi olla käytännönläheisempi, kuten esimerkiksi ammattikouluissa, Lundell kertoo.

Työ- ja elinkeinotoimiston mukaan lupa on kuitenkin helpompi saada kesken jääneisiin opintoihin yliopistossa kuin täysin uuteen tutkintoon.

Työttömyyskorvauksella on ollut mahdollista opiskella vuoden 2010 alusta lähtien. Mahdollisuudella on haluttu tukea työttömäksi jääneiden uudelleentyyntymistä.

Yliopisto ei huku tupakantumppeihin

Jyväskylän yliopiston hallintojohtaja **Kirsi Moisan-**der ei usko, että yliopiston tuleva tupakointikielto lisää sotkua kampusalueilla tai niiden ympäristössä.

Jyväskylän ammattikorkeakoulun Kyllönmäen kampus kielsi tupakoinnin alueellaan toukokuussa. Natsat ja tyhjät tupakka-askit koristavat kampusalueen vieressä kulkevaa Keskussairaalan-tietä.

- Ainakin Itä-Suomen yliopiston Kuopion kampuksella, jossa tupakointi kiellettiin jo maaliskuussa 2009, tupakoijat siirtyivät nopeasti uusille paikoille, eikä maassa lojuvista tumppeista tullut ongelmaa. Uskon että yliopiston tupakointikielto toteutuu sangen kivuttomasti. Kä-

sittääkseni yliopistossa opiskelevat tupakoivat vähemmän kuin ammattikorkeakoulussa.

Uusien tupakkapaikkojen sijaintia ei ole vielä päätetty. Tavoitteena on sijoittaa tupakointipaikat siten että ne toimivat, mutta eivät korostu liikaa.

Kampuksella ei vuodenvaihteen jälkeen sauhutella entiseen malliin.

Yliopisto-opiskelijoiden mielenterveysjonoja puretaan YTHS:n toimipisteessä Pitkädulla. Jyväskylässä jonot pääsivät venähtämään paranemaan päin. Kuvan henkilö ei liity juttuun.

Apua jonottam

Opiskelija voi löytää mielenterveystukea muualtakin Yliopisto ja erilaiset järjestöt tarjoavat useita avunsa-

Arviolta joka neljäs korkeakouluopiskelija kärsii mielenterveysongelmista. Moni hakee apua vasta viime hetkellä, yleensä ylioppilasterveydenhuollon kautta. Noin joka toisella avunhakijalla toimintakyky on heikentynyt merkittävästi.

SIRKKU AALTO
NINA KOLEHMAINEN
Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön (YTHS) mielenterveyspalveluiden jonot ovat kuitenkin pitkät. Jyväskylässä tilanne on erityisen hankala, eikä hoitotakuun määräaikoja ole pystytty noudattamaan.

YTHS:n Jyväskylän toimipisteen vastaavan psykiatrin **Kaarina Pöl-**

läsen mukaan opiskelijat ovat pahimmillaan joutuneet odottamaan ensimmäistä tapaamisai-kaa yli puoli vuotta. Viime tammikuussa jonon hännille jääneet pääsivät keskustelemaan ongelmistaan vasta elo- tai syyskuussa.

Pahimmillaan tilanne oli keväällä, mutta samoja hoitojonoja puretaan edelleen. Pölläsen mukaan mielenterveyspalvelut pääsivät tuolloin ruuhkautumaan muun muassa hetkellisen työntekijäpuolan vuoksi.

Tukea vertaisilta

YTHS:ltä apua hakevaa opiskelijaa ei Pölläsen mukaan laiteta vain jonon jatkeeksi. Kun avunhakijan ti-

lanne on kartoitettu, hänelle pyritään neuvomaan vaihtoehtoinen hoitopaikka. Vaikeaan tilanteeseen voi saada apua esimerkiksi vertaistukiryhmistä. Tukea

”Monilla on tietty kynnyks tulla juttelemaan. Taustalla on kenties huonoja kokemuksia, pelätään käännyttämistä tai uskon tuputtamista.”

tarjoavia ryhmiä on muun muassa masennuksesta ja syömishäiriöstä kärsiville. Ryhmiä ei järjestä YTHS, vaan ne toimivat eri liittojen ja järjestöjen voimin. Syömishäiriöliitto SYLIn

alaisuudessa toimivat jäsenyhdistykset tarjoavat apua syömisen kanssa kamppaileville. Moni ryhmään tuleva on korkeakouluopiskelija. Eniten ryhmissä käy 20–30 -vuotiaita naisia. SYLIn Keski-Suomen aluetoimiston aluesihteerin **Tea Viljasen** mukaan kävijöiden avunsaanti muualta vaihtelee.

- Joillekin ryhmä on ensimmäinen askel avun hakemiseen, toisilla taas on jo takana pitkä sairastaminen ja muuta hoitoa.

Keskusteluapua voi löytää myös odottamattomista paikoista. Jyväskylän yliopistolla on oma oppilaitospastorinsa, jonka luo opiskelijat voivat tulla puhumaan elämänsä ongelmatilanteista.

NIKO VARTIAINEN

mään yli hoitotakuun määräaikojen, mutta tilanteen pitäisi olla

matta

n kuin psykologin luota.
antikanavia.

– Monilla on tietty kyn-
nys tulla juttelemaan,
kertoo Jyväskylän yli-
opiston oppilaitospasto-
ri **Kimmo Nieminen**.

– Taustalla on kenties
huonoja kokemuksia, pe-
lätään kääntymistä tai
uskon tuputtamista.

Opiskelijapastorin luo
voi halutessaan piipahtaa
ilman minkäänlaista us-
konnollista vakaumusta.
YTHS:n jonojen kasvu on
näkynyt myös oppilai-
tospastorilla kävijöiden
määrässä: viime keväänä
opiskelijoita hakeutui kes-
kustelemaan selvästi ta-
vallista enemmän. Aikaa
riittää kuitenkin edelleen
jokaiselle keskusteluseuraa
kaipaavalle.

– Enemmänkin opiskeli-
joita voisi tuki käydä, Nie-
minen toteaa.

Kylässä ja verkossa

Tukea mielenterveydel-
le saa myös internetistä.
Opiskelijoiden tukikeskus
Nyyti ry:n laajalta sivus-
tolta löytyy tietoa erilai-
siin ongelmatilanteisiin.
Tarjolla on apua niin yk-
sinäisyyteen kuin gradu-
ahdistukseenkin. Net-

**”Viime kevään viimei-
sessä hengailuillas-
sa oli paikalla yli 20
ihmistä. Tähän tosin
saattoi vaikuttaa se,
että ohjelmassa oli
lettukestit.”**

tiryhmissä opiskelijat
voivat löytää vertaistu-

Viidesosa yksinäisiä

HEIDI SHARMA
Ylioppilaiden terveyden-
huoltosäätiön teettämän
terveyskyselyn mukaan
lähes viidesosa yliopisto-
opiskelijoista kokee itsen-
sä yksinäiseksi. Sähköinen
terveyskysely lähetettiin
ensimmäisen vuoden opis-
kelijoille, ja siihen vastasi
noin 8 000 uutta opiskelijaa.

Osa opiskelijoista kärsii
pitkäaikaisesta yksinäisyy-
destä. Kroonisen yksinäi-
syyden takana on usein
koulukiusaamiskokemuk-
sia. Kiusatun itsetunto on
heikko ja usko ihmisiin
horjuu. Yliopistossa yk-
sinäisyyden ja ulkopuo-
lisuuden tunteet laskevat
mielialaa ja itsetuntoa en-
tisestään, mikä vaikeuttaa
edelleen sekä sosiaalisten
kontaktien luomista että
niiden ylläpitämistä. Lan-
nistavaa kierrettä on usein
vaikea katkaista.

Osalle yksinäisyys on kui-
tenkin uusi ilmiö, joka liit-
tyy nimenomaan uuteen
elämänvaiheeseen opis-
kelijana. Yliopisto opis-
luympäristönä saattaa jo
sinällään altistaa yksinäi-
syydelle. Esseet, massa-
luennot ja kirjatentit opis-
kelumuotoina eivät juuri
edistä yhteisöllisyyttä.

Joskus yksinäisyyden
taustalla on paikkakunnan
vaihto opiskelujen perässä,
vakava sairaus tai pitkän
parisuhteen päättymisen.

Myös alkoholinkäytön
vahva liittyminen opis-
kelijaelämään aiheuttaa on-
gelmia. Osa opiskelijoista
myös kokee, että sopivia
kohtaamispaikkoja on vai-
keaa löytää, koska lähes
kaikki yliopistomaailman
vapaa-ajan aktiviteetit si-
sältävät alkoholipitoista
juhlimista.

NINA KOLEHMAINEN

Hengailuillan vetäjät Saara Määttä ja Maria Lehto järjes-
tivät kahvitarjoiluja kuntoon lokakuussa illassa.

kea, ja virtuaaliolkapääl-
le voi purkaa pahaa olo-
aan anonyymisti mihin
kellonaikaan tahansa.
Vastauksen Nyyti lupaa
kahden viikon kuluessa.

Helpotusta yksinäi-
syyteen voi löytää myös
Kortepohjan ylioppilasky-
lästä. Kortepohjan vapaa-
aikatoimikunta (KVAT) on
järjestänyt Nyyti ry:n
septtiin perustuvia hengai-
luiltoja nyt parin vuoden

ajan. Illat ovat päihteetö-
miä, maksuttomia ja kai-
kille avoimia. Kortepohjan
kyläsihteeri **Mari Lähten-
mäen** mukaan hengailuil-
lat ovat hyvin vapaamu-
toisia tilaisuuksia.

– Iltoihin voi kuulua tar-
joilua tai ohjelmaa, mut-
ta pääpaino on vapaalla
hengailulla, Lähtenmäki
kertoo.

Iltoja järjestetään Lillu-
kassa vapaaehtoisten ve-

Kolumni

KYNNYS

NINA KOLEHMAINEN

Jokainen tuntuu tietävän, kuinka huonolla tolalla
opiskelijoiden mielenterveyspalvelut ovat. Kukapa
ei olisi kuullut tarinoita järkyttävistä jonotusajoista
ja huonosta kohtelusta. Yleensä huhutarina menee
näin: ensin joutuu jonottamaan puhelimessa, sitten
odottamaan vuoden verran ensimmäistä vastaan-
ottoa, josta saa vain pillereitä kouransa ja
kehotuksen pärjätä niillä. Lisäksi jonot ovat pitkät
kuin nälkävuosi, ja henkilökunta hukkuu työmää-
räänsä alle. Ajanvarauskin on auki vain aamulla yh-
deksästä kymmeneen, eli pahimpaan luento-aikaan.
Toisin sanoen: ne, jotka tarvitsevat apua, eivät sitä
saa. Vaikeimmin masentuneet lyyhistyvät jonoihin,
koska eivät jaksa kiivetä aina uuden kynnyksen yli
ja taistella oikeudestaan saada apua.

Tarinoissa on toki aina osa totuutta. YTHS myöntää
itsekin, että liian moni jää erikoistuneiden mielenter-
veyspalveluiden ulkopuolelle. YTHS:n tuoreimman
vuosikatsauksen tilastot puhuvat samaa karua kieltä:
joka neljäs opiskelija kärsii merkittävästä mielenter-
veyden häiriöstä - kuitenkin mielenterveyshoidon
piirissä on vain 6,5 % opiskelijoista. Jopa puolella
ensi kertaa YTHS:n mielenterveyspuolelle tulevista
opiskelijoista arkielämän toimintakyky on jo merkit-
tävästi heikentynyt.

Jonot saattavat olla pitkät, mutta ne eivät yksin se-
litä käsittämättömän alhaista hoitoastetta. Ongelma
näyttää olevan yhtä paljon asenteissa mielenterveys-
hoitoa kohtaan, jos apua haetaan vasta, kun on jo
melkein liian myöhäistä.

Hyviäkin uutisia on. Ne, jotka ovat taistelleet itsensä
vastaanotolle asti, pitävät saamaansa hoitoa toimiva-
na ja laadukkaana. He kokevat saavansa apua - eivät
siis pelkkiä pillereitä ja myötätuntoista hyminää
kerran puolessa vuodessa. YTHS ei myöskään jätä
häätäkärsivää opiskelijaa tyhjän päälle: opiskelija
voidaan ohjata myös muualle, jos tilanne on äitynyt
niin pahaksi, että apua on pakko saada heti.

Mutta – en mä voi, kun siitä jää merkintä. En mä
voi, kun vien jonkun paikan jonossa. En mä voi, kun
kyllä tämä tästä. Omat tekosyyt ovat aina se korkein
kynnys, jonka yli pitää vain kiivetä.

täjien voimin noin kerran
kuussa – useimmiten sun-
nuntaisin.

– Sunnuntai-illat ovat
monesti kaikkein yksinäi-
simpiä, sillä silloin ei oikein
tapahdu mitään, Lähten-
mäki toteaa.

Iltojen osallistujamäärä
vaihtelee yleensä kymme-
nen ja parinkymmenen
hengen välillä. Kävijämää-
rään vaikuttaa myös illan
teema. Joskus teema hou-
kuttelee paikalle tavallista
enemmän väkeä.

– Viime kevään viimei-
sessä hengailuillassa oli
paikalla yli 20 ihmistä. Tä-
hän tosin saattoi vaikut-
taa se, että ohjelmassa oli
lettukestit, Lähtenmäki
naurahtaa.

Lyhenevät jonot?

Vaikka erilaiset vaihtoeh-
dot voivat tuoda apua, ne
eivät korvaa varsinaista
psykologista hoitoa. Pit-
kistä jonoista huolimatta
opiskelijat ovat olleet tyy-
tyväisiä mielenterveys-
hoidon laatuun. Vastaava
psykiatri Kaarina Pöllänen
uskoo jonojen lyhentyvän
seuraavien kuukausien ai-
kana.

– Nyt tilanne on parempi
kuin keväällä. Kaikki työn-
tekijät ovat takaisin työssä,
ja muutaman psykologin
tuntimäärää on lisätty. Jat-
kossa pyrimme siihen, ettei
näin pitkiä jonotusaikoja
pääse tulemaan.

Suvaitsevaisuuden vangit

NIKO VARTIAINEN

Samaa sukupuolta olevat parit herättävät yhä huomiota kampuksella.

Seksuaalivähemmistöihin kuuluvat opiskelijat joutuvat yhä taistelemaan stereotyyppien vastaan.

HEINI HUHTINEN

Monien mielikuvissa liberaali yliopistomaailma antaa kaikkien kukkien kukkia. On merkityksetön sivuseikka, tykkääkö joku pojista, tytöistä vai molemmista. Ahdasmielisyys on jo heitetty romukoppaan.

Todellisuus ei näytä aivan näin ruusuiselta.

Jyväskylän yliopistossa opiskeleva **Maija** ei ole koskaan salaillut homo-seksuaalisuuttaan muttei myöskään nähnyt tarpeelliseksi julistaa asiaa kaikkille. Välillä tämä on johtanut kiusallisiin tilanteisiin.

– Joskus yliopiston kahvipöytäkeskustelu on käännytynyt homoihin ja siihen, miten niitä on nykyään joka paikassa, hän kertoo.

Kuvatun kaltaiset tilanteet toisaalta huvittavat, toisaalta ärsyttävät.

– Tekee mieli sanoa, että millä vuosisadalla te elätte. Kenellekään ei kait tule mieleen, että yksi niistä homoista istuu heidän keskellä.

Opiskelijamaailmassa homous on enää harvoin tabu. Ero esimerkiksi ammattioppilaitosten joskus jopa avoimesti homovihamieliseen ilmapiiriin on selvä. Akateemisissa piireissä homoudesta kylä puhutaan, mutta usein puhetta leimaa tietynlainen sävy.

– Ennakkoluulot ovat niin piilossa rakenteen sisällä, että niihin on hankala puuttua, Maija kuvailee.

Samaa mieltä on Setan koulutussuunnittelija **Mari Karvinen**, joka tekee aktiivista työtä muun muassa koulujen seksuaalikasvatuksen monipuolistamiseksi. Hänen mukaansa todellisesta yhdenvertaisuudesta ollaan vielä kaukana.

– Poliittista korrektiutta on opittu sen verran, että syrjintää ei tehdä suoraan. Heteroilla on kuitenkin melkein aina stereotyyppisiä käsityksiä siitä, millaisia homot ovat, Karvinen toteaa.

– Monet nuoret ajattelevat suvaitsevansa homoutta ja erilaisuutta. Juuri suvaitsevaisuus-sanasta haluaisimme päästä eroon. Ei kukaan suvaitse esimer-

kiksi pankinjohtajia. Suvaitseija nostaa aina itsensä toisen yläpuolelle.

Leima otsaan

Maijaa ja montaa muuta ärsyttää juuri tapa, jolla seksuaalivähemmistöt pyritään yleistyksillä ahdistamaan yhteen muottiin. Se, että on homo, määrittää yhä ihmistä aivan eri tavalla kuin se, että on hetero.

– En halua kävellä poikaystäväni kanssa käsi kä-

dessä kaupungilla, sillä sen jälkeen olisin vain ”se homo” enkä oma itseni, eräs nuori mies tunnustaa.

Jyväskylän Setan illanvietossa tehdään ulkopuoliselle utelijalle heti selväksi, että ”täällä sitten puhutaan muusta kuin seksistä”. Asenne on ymmärrettävä, sillä heterot jatkuvasti yliseksualisoivat homoja. Monet ovat joutuneet vastaamaan epäsoiviin uteluihin. Jyväskylän yliopistossakin on tiedossa tapauksia, joissa päällekkäisyä uteliaisuus on jo lähennellyt ahdistelua.

Eräs ongelma on niin kutsuttu positiivinen syrjintä. Esimerkiksi homopojat saattavat saada yliopistossa työtöiltä ylenpalttista huomiota, mikä voi ihmisestä riippuen tuntua hyvältä tai ahdistavalta. Yhtä kaikki, se asettaa yksilöt eriarvoiseen asemaan.

Tieto lisääntyy kuitenkin koko ajan, ja koululuokissa kasvaa nyt sukupolvi, joka toivon mukaan ottaa uuden askeleen kohti todellista tasa-arvoisuutta. Yksi tulevaisuuden aikuisista on 17-vuotias kokkiopiskelija ja trans-mies **Mauri**. Hän on syntynyt naiseksi mutta kokee olevansa mies. Mauri päätti äskettäin pitkän pohdiskelun jälkeen tulla kaapista, ja varsinkin eräälle miespuolisille kaverille kertominen jännitti. Kun hän sai kakistettua uutisensa kouluruokalassa, seurasi pitkä hiljaisuus. Sitten poika totesi:

– No, ei se muuta mun suhtautumista suhun mitenkään, ja jatkoi tyyneesti syömistä.

– Ja mä olin varma, että se heittäisi ainakin lautasen seinään, Mauri hymyilee.

Haastateltavien nimet on muutettu.

Eroon syrjinnästä

Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunta haluaa tarttua entistä hanakammin syrjintätapauksiin. Iloksen aulassa komeileva kyltti kertoo suurin kirjaimin, että JYY on mukana sisäministeriön Syrjinnästä Vapaa-alue – kampanjassa. Kampanja vastustaa kaikenlaisia kiusaamista, syrjintää ja häirintää.

– Ei yhdenvertaisuus toteudu yliopistossa niin kuin pitäisi, JYYn sosiaalisihteeri **Karoliina Vainikainen** toteaa.

– Täällä on yhä paljon ennakoasenteita ja valta-

asettelua. Kaikki eivät ole samalla viivalla.

Vainikaisen mukaan kampanjaan oli helppo lähteä mukaan, sillä sen tavoitteet on jo pitkälti kirjattu ylioppilaskunnan omaan yhdenvertaisuussuunnitelmaan. Haasteena oli saada myös ainejärjestöt kirjoittamaan sitoumus syrjinnän vastaisesta työstä. Tällä hetkellä vasta Asterix, Magna Charta, Nasta ja Emile ovat allekirjoittaneet julistautumislomakkeen.

Projektissa mukana olevat organisaatiot sijoittavat Syrjinnästä vapaa-alue

Kolumni

Ruma sana

HEINI HUHTINEN

Homokeskustelu on pitkään ollut maassamme valjua kuin kylmennyt kaurapuuro. Supisuomalaiseen tapaan on vältelty konflikteja tai todellisia kannanottoja ja ajateltu, että kaikki on ihan hyvin. Viimeistään Ajankohtainen Kakkonen kuitenkin räjäytti potin suurella Homoillalla.

Homoilta paljasti, että Suomesta löytyy vielä uskomattoman ahdasmielistä ajattelua. Selväksi tuli kuitenkin myös, että hyssyttely on vihdoon päättymässä. Nyt on suoran puheen aika.

Keskellä ohjelman uuvuttavaa juupas-eipäs-vääntöä ilmeisen tuhtunut keskustelija puhisi, ettei ehkä edes halua heteroiden armoa ja suvaitsemista, ei kaipaa heidän hyväksyntäänsä. Kommentti kirvoitti lähinnä päänpuistelua ja vaivaantunutta hiljaisuutta. Puistelijat luultavasti ajattelivat purkauksen lähinnä vesittävän yhdenvertaisuuspyrkimyksiä. Toisin kuin kyseinen keskustelija, monet homoseksuaalit varmasti kaipaavat hyväksyntää, epätoivoisestikin.

Puheenvuoro kuitenkin kiteytti hyvin yhden keskustelun syvimmistä ongelmista. Kun puhutaan seksuaalivähemmistöistä, puhutaan yhä siitä, kuinka muun yhteiskunnan pitäisi tai ei pitäisi suvaita homoja ja lesboja. Jos itse joutuisin kuuntelemaan ikuisuuden kestävä keskustelua siitä, olenko ihminen siinä missä muutkin ja oikeutettu samoihin oikeuksiin, kyllä minäkin ennen pitkää sanoisin ”No en ees ois halunnut leikkiä teidän kanssa”.

Enemmistöt suvaitsevat vähemmistöjä. Toiset ihmiset ovat normaaleja, niitä jotka voivat halutessaan suvaita tai olla suvaitsematta toisia, hieman vääränlaisia ihmisiä. Kuka päättää, ketkä saavat olla suvaitsejia ja ketkä joutuvat suvaittaviksi?

Suvaitsevaisuus on ruma sana. Vähän kuin heittäisi armopalan kerjäläiselle: ”Et ole ihan minun tasollani, mutta tässä jotain pientä”. Matka suvaitsemisesta sietämiseen ei ole kovin pitkä, ja väitänkin, että todellisuudessa suvaitseminen on vain sietämistä kauniissa käärepaperissa.

Ymmärrän hyvin turhautuneen keskustelijan älähdysten. Hän on kyllästynyt odottamaan kieli pitkällä armopalaa toisilta, merkkiä siitä, että kelpaa leikkiin mukaan. Ehkä hän nyt haluaa mennä leikkimään muualle.

Karoliina Vainikainen toivoo yhdenvertaisuuden lisääntyvän kampuksella.

-merkin mahdollisimman keskeiselle paikalle ja tekevät pyrkimyksensä yhdenvertaisuuteen näkyväksi. Mukana on jo 260 organisaatiota eri puolilta Suomea.

– Osallistujat sitoutuvat suhtautumaan syrjintään vakavasti ja selvittämään kaikki häirintätapaukset, kertoo **Marja Karvinen**, yksi projektin vetäjistä.

